

341e concert

Woensdag 9 maart 2011
20.00 uur

AURYN KWARTET

MATTHIAS

LINGENFELDER, *VIOOL*

JENS OPPERMAN, *VIOOL*

STEWART EATON, *ALTVIOOL*

ANDREAS ARNDT, *CELLO*

INON

BARNATAN, *PIANO*

LIZA

FERSCHTMAN,
VIOOL

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

PROGRAMMA

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Pianoconcert in A gr. t. KV 414 (1782)
(*versie met strijkkwartet door Mozart*)

Allegro

Andante

Rondeau: Allegretto

Claude Debussy (1862- 1918)

Strijkkwartet in g kl. t. op. 10 (1893)
(*opgedragen aan het Ysaÿe Kwartet*)

Animé et très décidé

Assez vif et bien rythmé

Andantino, doucement expressief

Très modéré, très mouvementé et

avec passion

PAUZE

Ernest Chausson (1855 -1899)

Concert voor piano, viool
en strijkkwartet in D gr. t. op. 21 (1891)
(*opgedragen aan Eugène Ysaÿe*)

Décidé - Calme - Animé

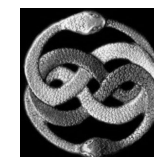
Sicilienne

Grave

Très animé

Het **Auryn Kwartet**, opgericht in 1981, won al een jaar later het prestigieuze ARD Wettbewerf in München en het Internationale Concours voor Strijkkwartetten in Portsmouth. Het is thans een van de toonaangevende kwartetten en heeft inmiddels een indrukwekkende discografie.

In 'Unendliche Geschichte' uit 1979 van de Duitse schrijver Michael Ende is de 'Auryn' een amulet die de drager ervan intuïtie verleent. In 2000 trad het kwartet met veel succes op in onze serie met pianist Peter Orth in het tweede pianokwintet van Fauré en het pianokwintet van Schumann.

Inon Barnatan, Tel Aviv 1979, debuteerde als solist op 11-jarige leeftijd. In 1997 trok hij naar Londen waar hij studeerde aan de Royal Academy of Music bij Mari Curcio, leerling van de legendarische Arthur Schnabel. Ook Leon Fleisher was een inspirerende coach voor hem.

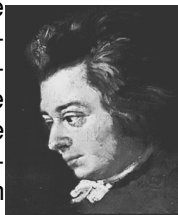

In 2006 verhuisde hij naar New York en vanaf die tijd begon zijn indrukwekkende internationale carrière. In Nederland trad hij op in de kamermuziekfestivals in Delft en Utrecht met Janine Jansen en in het Concertgebouw. Samen met Liza Ferschtman maakte hij een cd met werken van Beethoven en Schubert.

Liza Ferschtman, dochter van de bekende musici Mila Baslawskaja en Dmitri Ferschtman, kreeg les van Philip Hirshhorn, later van Herman Krebbers en volgde masterclasses bij Yvry Gitlis, Igor Oistrach en Aaron Rosand. Ook studeerde zij in Philadelphia en Londen. In 2006 ontving Liza de Nederlandse Muziekprijs. Haar dubbel-cd met de pianist Bas Verheijden werd in 'Luister' beoordeeld met een 10. Haar opname van het vioolconcert van Beethoven met het Orkest van het Oosten onder directie van Jan Willem de Vriend trok sterk de aandacht. Sinds 2007 is Liza Ferschtman artistiek directeur van het Kamermuziek Festival in Delft.

Leopold Mozart heeft het lange tijd zeer betreurd dat zijn geniale zoon geen violist is geworden. Vooral zo rond 1775 heeft Wolfgang veel viool gespeeld en uit die tijd stammen ook zijn vijf vioolconcerten die hij componeerde voor eigen gebruik. Volgens vader Mozart, groot violist en vioolpedagoog, besefte Wolfgang zelf niet hoe wonderschoon hij kon vioolspelen en hoe gemakkelijk hem dit afging. Maar het instrument van **Mozart's** voorkeur was en bleef toch het klavier, enerzijds het instrument waarachter hij zich kon terugtrekken en urenlang mijmerend kon zitten improviseren, anderzijds bood het hem de kans zich te manifesteren op het concertpodium met en tegenover het orkest. Zijn grote Weense concerten besloot hij meestal met een improvisatie waarmee hij het publiek deelachtig maakte van zijn variatiekunst. En zo ontstonden er in zijn Weense jaren, tussen 1781 en 1786, zeventien pianoconcerten die hij componeerde om zelf op zijn concerten ('Academiën') uit te voeren. Maar Mozart dacht nooit alleen aan zichzelf: hij componeerde vaak voor musici van wie hij onder de indruk was, bv een zangeres, violist, hoornist of klarinetist, maar ook hield hij rekening met zijn publiek, zeker in zijn eerste jaren in Wenen en werd daarmee succesvol, tot zijn kunstenaarsbloed ging kruipen waar het niet gaan kon en het publiek zich van hem afkeerde. Op 28 december 1782 schrijft hij over de concerten KV 413, 414 en 415 in een brief aan zijn vader: *'Die Concerten sind eben das Mittelding zwischen zu leicht und zu schwer –sind sehr Brillant– angenehm in die Ohren– Natürlich, ohne in das leere zu fallen– hier und da können auch Kenner allein Satisfaktion erhalten– doch so– dass die nichtkenner damit zufrieden seyn müssen, ohne zu wissen warum'*. Hier wringt Mozart zich dus in bochten om iedereen in het publiek maar toch ook zichzelf tevreden te stellen. De orkestbezetting is oorspronkelijk: strijkers, hobo's, hoorns, fagot ad lib. maar versies voor alleen strijkorkest of strijkkwartet schreef Mozart ook. En deze bevredigen evenzeer, waarmee hij bewijst hoezeer hij de kunst van het aanpassen aan de omstandigheden met behoud van artistieke kwaliteit beheerste.

In de jaren 1887-1890 bezocht **Debussy** vaak de compositieklas van César Franck en ook veel strijkkwartetconcerten. Toen hij in 1892 begon aan zijn strijkkwartet was hij tegelijkertijd bezig met zijn opera *Pelléas et Mélisande* en met zijn eerste grote orkestwerk *Prélude à l'après-midi d'un faune*. Het hoofdthema dat direct aan het begin van het strijkkwartet optreedt levert ook de drie

tonen g, f en d als kiemcel voor de andere drie delen. Met deze toepassing van het 'cyclisch principe' was hij schatplichtig aan César Franck. Het kwartet werd uitgegeven als

Debussy's eerste strijkkwartet. Aan zijn vriend Chausson, die zich in een brief aan hem zeer kritisch over deze compositie had uitgelaten beloofde hij zich in zijn volgende kwartet beter aan de vormleer te zullen houden, maar dit kwartet is er nooit gekomen. Hoewel het werk eigenlijk helemaal niet zo ver van de traditionele vormen afwijkt was het voor die tijd toch zeer onconventioneel. We horen grillige wendingen, verrassende harmonieën, onverwachte ritmische accenten en er zijn oriëntaalse invloeden die doen denken aan gamelanmuziek. De eerste uitvoering vond plaats in Parijs op 29 dec. 1893 door het Ysaÿe Kwartet.

Daar twee oudere broers van **Ernest Chausson** jong waren gestorven en zijn opvoeding grotendeels werd toevertrouwd aan een huisleraar groeide hij nogal geïsoleerd op in een beschermd en welvarend milieu. Op jonge leeftijd kwam hij al in aanraking met de grote literatuur en kunst. Op zijn vijftiende werd hij geïntroduceerd in de

Parijse salons en ontmoette hij kunstenaars als de schilders Fantin-Latour en Odilon Redon en musici als Vincent d'Indy; hij leerde er het brede Romantische muziekrepertoire kennen, dat meestal vierhandig op de piano werd gespeeld. Als vroegrijpe jongeling, ernstig, bedachtzaam, neigend tot melancholie en perfectionisme en met begaafdheid voor zowel literatuur (hij schreef korte verhalen en liet een onuitgewerkte schets voor een roman na) en tekenkunst als ook muziek, twijfelde hij langdurig over zijn toekomst. Hij studeerde rechten en werd ingezworen als advocaat bij het Hof van Beroep in Parijs, maar deed vrijwel geen praktijk. Chausson componeerde zijn eerste lied in 1877, besloot toen na veel aarzeling zich geheel aan de muziek te wijden, werd in 1879 leerling van Massenet aan het Conservatorium, componeerde een cantate en dong mee naar de Prix de Rome, maar werd afgewezen, waarna hij zijn officiële muziekopleiding beëindigde, maar wel leerling werd van César Franck. Hij richtte een salon op die een trefpunt werd voor kunstenaars en waar concerten werden gegeven. Zijn concert op.21 is een merkwaardige maar zeker originele compositie. De bezetting lijkt terug te grijpen op

een concertvorm uit de 18e eeuw zoals bij Couperin, daarbij past ook dat de piano als solo-instrument als eerste wordt genoemd. De vier delen hebben alle een eigen karakter maar zijn door dezelfde thematiek met elkaar verbonden, het 'cyclisch principe'.

Voor dit concert gaf de gemeente Deventer een bijdrage in het kader van een 'Kleintje Cultuur'

Volgende Concert:
Vrijdag 29 april 2011 20u
CHRISTIANNE STOTIJN,
MEZZOSOPRAAN
ISABELLE VAN KEULEN, ALTUIOOL
JULIUS DRAKE, PIANO
 BRAHMS, OP. 91, MET ALTUIOOL-
 LIEDEREN OP. 63-8, OP.6-1, OP.63-5
 BRIDGE, THREE SONGS WITH THE VIOLA
 DE KANTER, DRIE LIEDEREN OP TEKST VAN
 INGRID JONKER
 LOEFFLER, VIJF LIEDEREN
 TSJAIKOVSKI, VIJF LIEDEREN.
19u: inleiding Guus van Es, musicoloog

SEIZOEN 2011-2012
Maandag 10 oktober 2011
Wiener Mozart Trio, Mozart, Arensky, Smetana
Maandag 14 november 2011
Klenke Kwartet, Harald Schoneweg, altviool,
Mozart, Vaughan Williams, Tsjaikovski
December 2011 of januari 2012 ntb
Henk Neven, bariton, Hans Eijsackers, piano
Woensdag 15 februari 2012
Aleksandar Madzar, piano, Beethoven, Liszt
Maandag 26 maart 2012
New Zealand String Quartet, Beethoven,
Ross Harris, Jack Body, Schubert
Woensdag 18 april 2012
Sinuet Ensemble,
 Octet met o.a. Teunis van der Zwart, natuurhoorn,
 Dvořák, Schubert

Programmatoelichtingen en recensies
 vindt u op de website:
www.kamermuziek-deventer.nl